

BURHAN SÖNMEZ • İstanbul İstanbul

BURHAN SÖNMEZ Haymana'da doğdu. İlk ve orta eğitimini Polatlı'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdikten sonra bir süre avukatlık yaptı. Çeşitli gazete ve dergilerde kültür ve siyaset üzerine yazılar yazdı. Uzun yıllar yurt dışında (Britanya) kaldı. İlk romanı *Kuzey*, 2009; ikinci romanı *Masumlar*, 2011 yılında yayımlandı. *İstanbul İstanbul*, Burhan Sönmez'in üçüncü romanıdır. *Masumlar*, 2011 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü ve aynı yıl İzmir St. Joseph En İyi Roman Ödülü'nü aldı. İngilizce, İtalyanca, Sırpça gibi dillere çevrildi. *Bir Dersim Hikâyesi* (Metis, 2012), *Bana Adını Söyle* (YKY, 2014) ve *Gezi* (Almanca, Binooki, 2014) öykü derlemelerine birer öyküyle katılan Burhan Sönmez, Bursa Yazın ve Sanat Derneği tarafından verilen 2015 yılı Öykü Onur Ödülü'nün de sahibi oldu.
www.burhansonmez.com

İletişim Yayınları 2122 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 339
ISBN-13: 978-975-05-1716-7
© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2015, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Ara Güler

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Necdet Duygulu

BASKI ve *CILT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

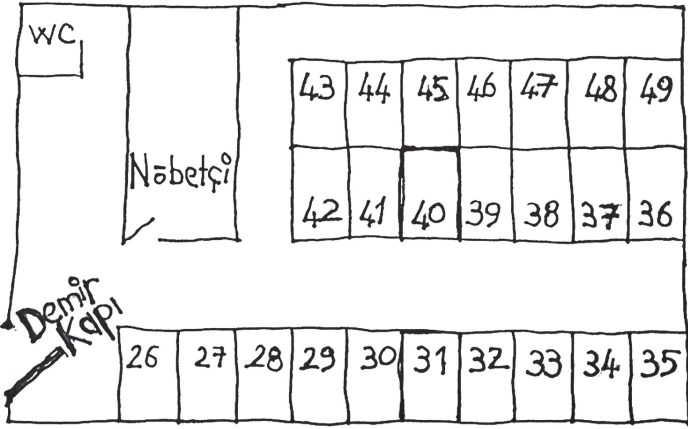
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BURHAN SÖNMEZ

İstanbul İstanbul

Kıvanç için

İÇİNDEKİLER

1. Gün	<i>Öğrenci Demirtay Anlatıyor</i> DEMİR KAPI	11
2. Gün	<i>Doktor Anlatıyor</i> BEYAZ KÖPEK	35
3. Gün	<i>Berber Kamo Anlatıyor</i> DUVAR	55
4. Gün	<i>Küheylan Dayı Anlatıyor</i> AÇ KURT	75
5. Gün	<i>Öğrenci Demirtay Anlatıyor</i> GECE IŞIKLARI	93
6. Gün	<i>Doktor Anlatıyor</i> ZAMAN KUŞU	115
7. Gün	<i>Öğrenci Demirtay Anlatıyor</i> KÖSTEKLİ SAAT	137
8. Gün	<i>Doktor Anlatıyor</i> MIZRAKLI GÖKDELENLER	159
9. Gün	<i>Berber Kamo Anlatıyor</i> ŞİİRLERİN ŞİİRİ	179
10. Gün	<i>Küheylan Dayı Anlatıyor</i> SARI KAHKAHA	205

1. Gün

Öğrenci Demirtay Anlatıyor

DEMİR KAPI

“Aslında uzun hikâye, ama ben kısa anlatacağım,” dedim. “İstanbul’a öyle kar yağdığı görülmemişti. Karaköy’deki Sen Jorj Hastanesi’nden gece yarısı ayrılan iki rahibe kötü haberi iletmek üzere Sen Antuan Kilisesi’ne doğru giderken, saçak altları kuş lleriyle doluydu. Nisan ayında erguvan çiçekleri buzdan, sokak köpekleri kılıç gibi esen rzgrdan kırılıyordu. Sen hiç nisanda kar yağdığını gördün m Doktor? Aslında uzun hikâye, ama ben kısa anlatacağım. Tipide zorlukla yürüyen rahibelerden biri genç, öbürü yaşlıydı. Galata Kulesi’ne yaklaşırlarken, genç rahibe diğerine, yokuşun başından beri adamın biri bizi izliyor, dedi. Yaşlı rahibe, fırtınada ve karanlıkta onları izleyen bir adamın tek amacı olabileceğini söyledi.”

Uzaktan demir kapının sesini duyunca anlatmayı bıraktım ve Doktor’a baktım.

Hcremiz soğuktu. Ben Doktor’a hikâye anlatırken, Berber Kamo kıvrılmış, çıplak betonda yatıyordu. rtmz yoktu, yavru köpekler gibi birbirimize sokularak ısınıyorduk. Zaman günlerdir aynı noktada döndüğünden, gece-

nin ne yanda sabahın ne yanda aktığını seçemiyorduk. Acıyı biliyor, işkenceye götürülürken kalbimize dolan dehşetiyse her gün yeniden yaşıyorduk. Acıya hazırlandığımız o kısa boşlukta insan ile hayvan, akıllı ile deli, melek ile şeytan aynıydı. Demir kapının sesi koridorda yayılırken, Berber Kamo doğruldu. “Beni almaya geliyorlar,” dedi.

Kalkıp hücre kapısına gittim, baş hizasındaki küçük mazgaldan dışarı baktım. Demir kapı tarafından gelenleri görmeye çalışırken, yüzüm koridor lambasının ışığında aydınlandı. Kimse görünmüyordu, herhalde girişte bekliyorlardı. Işıktaki kamaşan gözlerimi kısıtım. Karşı hücreye göz attım, bugün oraya yaralı bir hayvan gibi atılan genç kızın yaşayıp yaşamadığını düşündüm.

Koridordaki sesler azalırken geri oturdum, ayaklarımı Doktor ile Berber Kamo'nun ayaklarının üstüne koydum. Isınmak için çıplak ayaklarımızı daha iyi birleştirdik, sıcak soluklarımızı birbirimizin yüzüne yaklaştırdık. Beklemeyi bilmek de sanattı, konuşmaya gerek duymadan, duvarların ötesinden gelen belli belirsiz tıkırtılara kulak verdik.

Doktor hücreye iki hafta önce konmuş, ben ertesi gün kan içinde yanına atılınca, yaralarımı temizlemekle kalmayıp, ceketini de üzerime örtmüştü. Her gün ayrı sorgu timleri tarafından gözlerimiz bağlı alınıyor, saatler sonra yarı baygın halde geri getiriliyorduk. Berber Kamo ise üç gündür bekliyordu. Ne sorguya götürülmüş içeri düştüğünden beri, ne de adı anılmıştı.

Önceleri küçük görünen, eni bir, boyu iki metrelik hücreye alışmıştık. Yer ve duvarlar beton, kapı gri demirdendi. İçerisi boştu. Yerde oturuyor, bacaklarımız uyuştığında kalkıp daire çizerek yürüyorduk. Bazen uzaktan gelen bir çığlıkla başımızı kaldırıncaya, koridordan sızan loş ışıkta birbirimizin yüzüne bakıyorduk. Zamanımız, uyuyarak veya konuşarak geçiyordu. Fazlasıyla üşüyor, her geçen gün zayıflıyorduk.

Demir kapının paslı sesini duyduk yine. Sorgucular, hücrelerden kimseyi almadan geri gidiyorlardı. Kulağımızı dışarı verip, emin olmak için bekledik. Demir kapının kapanmasıyla sesler kesildi, koridor ıssız kaldı. Derin derin soluyan Berber Kamo, “Beni almadı kahpe döller, kimseyi almadan gittiler,” dedi. Başını kaldırıp karanlık tavana baktı, sonra kıvrılıp yere uzandı.

Doktor hikâyeye devam etmemi söyledi.

Ben, “İki rahibe kar altında...” diye söze girerken, Berber Kamo aniden dönüp kolumu kavradı. “Çocuk, şu hikâyeyi değiştirip doğru dürüst bir şey anlatsan olmaz mı?” dedi. “İçerisi zaten buz gibi, anasını satayım, betonda donduğumuz yetmiyor, üstüne bir de karlı, fırtınalı hikâyeler anlatıyorsun.”

Kamo dost mu, düşman mı sanıyordu bizi? Üç gündür uykuda sayıkladığımı söylediğimiz için mi öfkeleniyor, bize aşağılayarak bakıyordu? Bir kez gözleri bağlanıp götürülse, eti lime lime edilip askıda çarmıha gerilse, bize güvenmeyi öğrenebilirdi. Şimdilik sözlerimize ve ezik bedenlerimize tahammül etmekle yetiniyordu. Doktor yavaşça omzundan tuttu, “Güzel uyu Kamo,” diyerek onu geri yatırdı.

“İstanbul’da öyle sıcak gün görülmemişti,” diye anlatmaya başladım. “Aslında uzun hikâye, ama ben kısa anlatacağım. Karaköy’deki Sen Jorj Hastanesi’nden gece yarısı ayrılan iki rahibe mutlu haberi iletme üzere Sen Antuan Kilisesi’ne doğru giderken, saçaklara dizili kuşlar cıvı cıvı ötüyordu. Kış ortasında neredeyse erguvanlar çiçek açacak, sokak köpekleri sıcaktan buharlaşıp eriyecekti. Sen hiç zemheride ortalığın çöl gibi ısındığını gördün mü Doktor? O sıcakta zorlukla yürüyen rahibelerden biri genç, öteki yaşlıydı. Galata Kulesi’ne doğru çıkarlarken, genç rahibe diğerine, yokuşun başından beri adamın biri peşimizden geliyor, dedi. Yaşlı rahibe, تنها sokakta ve karanlıkta onları izleyen bir adamın

tek amacı olabileceğini söyledi: Tecavüz. Yokuşu telaşla tırmandılar. Etrafta kimse yoktu, insanlar bu ani sıcak günde Galata Köprüsü'ne akmış, Haliç kıyısına inmiş, şimdi gece yarısında sokakları تنها bırakmışlardı. Genç rahibe, adam yaklaşıyor, biz tepeye varmadan yetişecek, dedi. Öyleyse koşalım, dedi yaşlı rahibe. Uzun etekleri ve kalın giysileriyle, tabelacıların, plakçıların ve kitapçıların önünden geçtiler. Bütün dükkânlar kapalıydı. Genç rahibe geriye bakıp, adam da koşuyor, dedi. Şimdiden soluk soluğa kalmışlardı, terleri sırtlarına akıyordu. Yaşlı rahibe, adam bizi yakalamadan ikiye ayrılalım, dedi, en azından birimiz kurtuluruz. Onları neyin beklediğini bilmeden ayrı sokaklara daldılar. Genç rahibe sağa doğru koşarken, artık geriye bakmaması gerektiğini düşündü. Kutsal Kitap'ta anlatılan hikâyeyi anımsadı, uzaktan dönüp kente son kez bakanların gazabına uğramamak için gözünü dar sokaklara dikti, karanlıkta sürekli yön değiştirerek koştu. Lanetli bir gün olduğunu söyleyenler haklıydı. Kış ortasındaki aşırı sıcaklığı felaket işareti sayan medyumlar televizyonda konuşmuş, mahallenin delileri bütün gün teneke çalmıştı. Genç rahibe bir süre sonra kendi ayak sesinden başka ses duymadığını fark edince bir köşe başında yavaşladı. Bilmediği bir sokakta sırtını duvara verip etrafa bakarken, kaybolduğunu anladı. Ortalıkta in cin top oynuyordu. Ayaklarının dibinde dolanan bir köpeği yanına alarak, duvar diplerinden usul usul yürüdü. Aslında uzun hikâye, ama ben kısa anlatıyorum. Genç rahibe sonunda Sen Antuan Kilisesi'ne vardığında, diğer rahibenin gelmediğini öğrendi. Başından geçenleri hızla anlattı, ortalığı telaşa verdi. Birkaç kişi yaşlı rahibeyi aramaya çıkacakken, dış kapı açıldı ve yaşlı rahibe saç başı dağınık halde içeri daldı. Bir tabureye çöktü, biraz soluklandı, iki tas su içti. Genç rahibe sabırsızlıkla, neler oldu anlat, dedi. Yaşlı rahibe, sürekli farklı sokaklara daldım ama adamı atlatamadım, dedi, sonunda ya-

kalanacağımlı anladım. Ne yaptın peki, dedi genç rahibe. Bir köşe başında durdum, ben durunca adam da durdu. Sonra? Ben eteğimi kaldırdım. Sonra? Adam da donunu indirdi. Ee? Tekrar koşmaya başladım. Sonra ne oldu? Ne olacak, eteği kalkık kadın, donu inmiş erkekten daha hızlı koşar.”

Berber Kamo yattığı yerde gülmeye başladı. İlk kez görüyorduk güldüğünü. Rüyasında tuhaf yaratıklarla eğlenir gibi vücudu hafifçe sallandı. Ben son cümleyi tekrarladım. “Eteği kalkık kadın, donu inmiş erkekten daha hızlı koşar.” Berber Kamo'nun gülmesi kahkahaya dönüşünce, ağzımı kapatmak için uzandım. Birden gözlerini açıp bana baktı. Nöbetçiler sesimizi duyup gelirse bizi ya döver ya da duvar önünde saatlerce ayakta bekleterek cezalandırırlardı. İşkenceden kalan zamanı böyle geçirmek istemezdik.

Berber Kamo doğrulup karşı duvara yaslandı. Derin derin solurken yüzü ciddileşti, eski halini aldı. Gece bir çukura düşen, ayılınca da nerede olduğunu anlayamayan sarhoşlara benziyordu.

“Bugün rüyamda yandığımı gördüm,” dedi. “Cehenemin en alt katında, yanımdaki herkesin odunlarını alıp benim ateşime katıyorlardı. Yine de üşüyordum, anasını satayım. Diğer günahkârlar çılglık atıyor, kulak zarlarım bin kez patlayıp bin kez açılıyordu. Ateş çoğaldıkça çoğalıyor ama ben yanmaya doyamıyordum. Siz yoktunuz orada, bütün yüzlere tek tek baktım, ne bir doktor, ne bir öğrenci gördüm. Daha çok ateş istiyor, boğazlanan sığırlar gibi bağıryp yalvarıyordum. Karşıda yanan zenginler, vaizler, kötü şairler ve sevgisiz anneler, alevler içinde bana bakıyorlardı. Kalbimdeki yara kavrulup bir türlü kül olmuyor, hafızam eriyip silinmiyordu. Demiri eriten ateşe rağmen, lanet geçmişimi hâlâ anımsıyordum. Tövbe et, diyorlardı. Yeter miydi, sizin ruhunuz kurtuluyor muydu tövbe ettiğinizde? Cehenemin bütün sakinleri! Kahpe döller! Ben sıradan bir ber-

berdim, eskiden evine ekmek götürren, kitap okumayı seven, ama çocuğu olmayan bir berber. Hayatımızın ters döndüğü son günlerimizde karım bana ağır söz etmedi. Lanetlesin istedim, ama o benden lanetini bile esirgedi. Ayıkken düşündüklerimi ona sarhoşken söyledim, bir gece karşısına geçip, ben zavallı biriyim, dedim. Aşağılamasını, bana bağırmasını bekledim. Horlayıcı bakışlarını yakalamaya çalıştım, ama karım başımı öbür tarafa çevirirken yüzünde sadece üzüntü taşıdığını gördüm. Bir kadının en büyük kötülüğü, daima sizden daha iyi olmasıdır. Annem dâhil. Böyle söylüyorum diye bana tuhaf bakıyorsunuz, umurumda değil.”

Berber Kamo sakalını ovuşturdu, yüzünü mazgaldan gelen ışığa çevirdi. Üç gündür yıkanamaması bir yana, dışarıdayken de sudan uzak kaldığı, saçlarının ilk günkü kirinden, uzun tırnaklarından ve ekşi ekmek gibi yayılan kokusundan belliydi. Doktor’un kokusuna alışmış, kendiminkini benimsemiştim, Kamo’nun kokusu ise ruhundaki tekinsizlik gibi varlığını sürekli hissettiriyordu. Üç günlük suskunluktan sonra tutkuyla konuşuyordu.

“Camında ‘Berber Kamo’ yazar dükkânımı açtığım ilk gün tanışmıştım karımla. Yakında okula başlayacak kardeşini saç tıraşına getirmişti. Oğlanın adını sordum, sonra kendimi tanıttım: Benim adım Kamil, ama herkes bana Kamo der. Peki Kamo Ağbi, dedi oğlan. Ona bilmeceler sordum, okulla ilgili komik anılar anlattım. Kenarda oturup bizi izleyen karım, sorum üzerine, liseyi yeni bitirdiğini, evde terzilik yaptığını söyledi. Bakışımı benden kaçırarak, duvardaki Kız Kulesi resmine, resmin altındaki fesleğene, mavi çerçeveli aynaya, usturalara, makaslara baktı. Oğlanın saçına döktüğüm kolonyayı ona da uzattığımda elini açtı, kolonyalı küçük avuçlarını burnuna götürüp koklarken gözlemlerini yumdu. O anda, gözkapaklarının altında beni gördüğünü hayal ettim, bir daha ömrüm boyunca bana o gözlerden

başka göz değmesin istedim. Karım üzerinde limon kolonyası ve çiçek desenli elbisesiyle dükkândan ayrılırken, kapıya çıkıp arkasından baktım. Adını sormamıştım. Küçük elleriyle hayatıma giren Mahizer'di o ve bir daha hiç çıkmayacak sandım.

“O akşam eski kuyuya gittim yine. Çocukluğumun geçtiği Menekşe Mahallesi'nde evimizin arka bahçesinde bir kuyu vardı. Yalnız olduğum zamanlar kuyunun ağzına uzanarak aşağıdaki karanlığa bakardım. Günün bittiğini fark etmez, kuyunun dışında bir dünya bulunduğunu anımsamazdım. Karanlık dinginlikti, kutsaldı. Nem kokusundan sarhoş olurdum, zevkten başım dönerdi. Birileri beni hiç görmediğim babama benzettiğinde veya annem bana Kamo yerine bazen babamın adıyla Kamil diye seslendiğinde soluk soluğa kuyuya koşardım. Karanlığın içinden ciğerlerime hava çekerken, başımı iyice eğip, kuyunun dibine dalmayı hayal ederdim. Annemden, babamdan ve çocukluğumdan kurtulmak isterdim. Kahpe döller! Annem intihar eden nişanlısından hamile kalmış, ailesinden dışlanma pahasına beni doğurarak, bana nişanlısının adını vermişti. Artık dışarıda oynamaya başladığım yaşında bile, anımsıyorum, bazen beni göğsüne bastırır, memesinin ucunu ağzıma yerleştirerek ağlardı. Ben sütün değil annemin gözyaşlarının tadını alardım. Gözlerim kapalı, geçecek bu an geçecek, diye tek tek parmaklarımı sayardım. Bir akşam karanlık çökerken beni kuyunun ağzında bulan annem, gelip kolumdan çekmiş, o sırada üzerine bastığı taş aniden yerinden oynamıştı. Düşerken attığı çılgık hâlâ kulağımda. Cesedini kuyudan gece yarısı çıkarmışlardı. Annemin ölümünden sonra Darüşşafaka'nın yetimlerine katıldım, herkesin kendi uzun hayatını anlattığı yatakhanelerde türlü hayaller kurarak uyudum.”

Kamo bakışlarını üzerimizde gezdirdi, onu dikkatle dinleyip dinlemediğimize baktı.

“Mahizer’le nişanlıyken, ona romanlar ve şiir kitapları hediye ettim. Lisedeki edebiyat öğretmenimiz, her insanın ayrı bir dili var, kimini çiçekle kimini kitapla anlarsınız, derdi. Mahizer evde kumaş biçiyor, elbise dikiyor, bazen küçük kâğıtlara şiirler yazıp kardeşiyle bana gönderiyordu. Berber dükkânımda, alt çekmecedeki kokulu sabunların arasında bir kutuda saklıyordum şiirlerini. Dükkân iyi işliyor, düzenli müşterilerimin sayısı artıyordu. Bir gün, tıraş olup dükkândan güler yüzle ayrılan gazeteci bir müşterimi kapıda vurdular. İki saldırgan, yere düşen gazetecinin yanına gelip başına bir kurşun daha sıktıktan sonra, ya seveceksiniz ya da terk edeceksiniz ulan! diye bağırdı. Ertesi gün büyük bir kalabalık, hâlâ kan izleri bulunan yerde toplanarak, vurulan gazeteciyi andı. Onların peşine takılıp saç tıraşının hatırına ben de cenaze törenine katıldım. Siyasete inanmıyordum, hayatım boyunca yakınlık duyduğum tek siyasi kişi lisedeki edebiyat öğretmenim Hayattin Hoca’ydı. Bu konulardan söz etmese de, biz onun dosyalarının arasında sosyalist dergiler görürdük. Benim inançsızlığım mutlaktı; malzemesi insan olan siyaset dünyayı nasıl değiştirebilirdi ki? İyiliğin toplumu kurtaracağını ve mutlu kılacağını iddia edenler, insanı tanımıyorlardı. Bencilliği görmezden geliyorlardı, anasını satayım. Çıkarıcılık, hırs ve rekabet, insanlığın temeliydi. Ben böyle sözler söylediğimde, müşterilerim itiraz ediyor, hararetle beni ikna etmeye çalışıyorlardı. Şiir seven birisi nasıl böyle düşünebilir, demişti sıra bekleyen bir müşterim. Aynanın yanına gelip, oraya iliştirdiğim *Kötülük Çiçekleri* şiirlerinden yüksek sesle birkaç dize okumuştum. Şiddet hiç dinmiyordu, yakın mahallelerde vurulanları duyuyorduk. Bir keresinde telaşla içeri giren genç bir müşterim, polisler yetişmeden silahımı saklamamı istemişti. Tesadüfen birilerine yardım ettiysem de, siyaset umurumda değildi. Ben ev satın almak için para biriktirmek, çocuk sahibi olmak ve

gecelerimi Mahizer'in yanında geçirmekten başka bir yaşama inanmıyordum. Ama Mahizer bir türlü hamile kalamıyordu. Evliliğimizin ikinci yılında doktora gittiğimizde, sorunun benden kaynaklandığını öğrendik.

“Bir akşam dükkânı kapatırken, üç kişinin bir adama saldırdığını gördüm. Lisedeki edebiyat öğretmenim Hayattin Hoca'ydı bu. Bıçağımı çekip aralarına daldım ve üçünün de elini, yüzünü yaraladım. Bunu beklemeyen saldırganlar geri adım attılar, karanlıkta toz olup gittiler. Hayattin Hoca beni kucakladı. Konuşa konuşa yürüdük, Samatya'da bir meyhaneye oturduk. Kendimizden söz ettik. Hayattin Hoca Darüşşafaka'dan sonra iki okul değiştirmiş, ders saatlerini azaltmış, şimdi siyasete daha fazla zaman ayırıyordu. Ülkemizin geleceğinden kaygılanıyordu. Benim üniversitede Fransız Dili ve Edebiyatı'na kaydolduğumu duymuştu. Çalışmak zorunda kaldığım için ikinci sınıfta kaydımı dondurduğundan ise haberi olmamıştı, buna üzüldü. Şiire ilgimin sürüp sürmediğini sorunca, onun dersinde ezberlediğim birkaç dize mırıldandım Baudelaire'den. Bana gururla baktı, okulda şiir okuma yarışmasındaki birinciliğimi anımsattı. Rakı kadelerimizi tokuşturdu. Evliliğime sevindi Hayattin Hoca, ama kendisi hâlâ bekârdı. Dediğine göre, birkaç yıl önce bir öğrencisine âşık olsa da, bunu dile getirmemiş, kızın mezu niyetten sonra evlendiğini duyunca büsbütün yalnızlığa çekilmişti. Sabaha kadar içtik. Ben ezberimdeki şiirlerden, o sevdiği kız için yazdığı şiirlerden okudu. Eve nasıl döndüğümü bilmiyorum, Hayattin Hoca'nın okuduğu şiirlerde Mahizer'in adının geçtiğini ertesi gün ayılınca anımsadım.

“Bir ay sonraki cenazesine gitmedim Hayattin Hoca'nın. Okuldan çıkarken başından tek kurşunla vurulmuştu. Bana ithaf ettiği ve fırtınadaki cesur süvarileri anlattığı bir şiir bulmuşlardı dosyasında, bir arkadaşı getirdi. O akşam Mahizer'e sarılıp, beni bırakma, dedim. Neden bırakayım ki de-

li erkeğim, dedi. Yıllardır dükkândaki sabun çekmecesinde sakladığım kutuyu yanıma almıştım. Kutuyu açtım, Mahizer'in nişanlıyken yazdığı şiir kâğıtlarını çıkardım, bana okumasını istedim. Kâğıtlar biraz gül, biraz lavanta kokuyordu. Mahizer şiirleri okurken, gömleğinin düğmelerini çözdüm, memesini ağzıma aldım. Ben süt emmek istiyor, ama Mahizer'in göğsüne akan gözyaşlarını tadıyordum. Aradan üç ay geçti. Bir gece benimle kekeleyerek konuşan ve peş peşe sorular soran Mahizer yine ağladı. Hayattin Hoca'yı kimin vurduğunu sordu. Onun bana bir yanlışı olmadı, dedi. Uykumda birkaç gündür, onun ölümü hak ettiğini sayıklıyormuşum. Başka kimi sayıkladım, diye sordum. Başka da mı var, dedi Mahizer. Annemin başı üzerine yemin ettim. Benim hiç ilgim yok, rüyada söylenmiş sözler anlamsızdır, dedim. Paltomu alıp, soğuk havada dışarı çıktım. Nasıl bir yanılıydı bu? Üzgün ruhum. İhtiyar budala. Eski den kanatlarında kıvılcımlar yanan ruhum. Umudun mahmuzu yavaşça dokunsa şahlanırdın. Ey derin derin soluyan hasta, işe yaramaz beygir. Sönmeyen yanı var mı dünyanın? Ruhum, yaraları kanayan sefil bunak. Artık ne yaşamın tadı, ne de aşkın dinmeyen fırtınası sularına ulaşır. Ey her solukta beni eriten zamanın ürpertisi. Ruhumu çekip uzaklara götüren zaman. Kuyunun başına nasıl vardım, taşları kaldırıp kapağını nasıl açtım, aklım başımda değildi. Kuyuya eğilip aşağı bağırdım. Anne! Memeni zorla ağzıma bastırduğunda, süt yerine neden gözyaşı verdin? Anne! Zayıf bedenime sarılırken neden benim değil ölmüş babamın adını sayıkladın? Bana Kamo yerine Kamil dediğinde babamı düşündüğünü anlıyordum. Son gecende de burada Kamil diye seslendin. Üstüne bastığın taşın sağlam durmadığını, yerinden oynadığını biliyordum. Düşecektin anne! Babamın sayesinde doğduğumu, bu yaşamı ona borçlu olduğumu söylüyordun. Tanrı'nın cezası! Ölüler ölüydü. Işık ne kadar kötüydü,

bunu anlamıyordun. Işık sadece dış yüzü gösteriyordu. Bizi, içe bakmaktan alıkoyuyordu.”

Berber Kamo son sözleri kendi kendine mırıldanır gibi söyledi. Başını önce öne eğdi, sonra geriye doğru atıp duvara çarptı. “Sara nöbeti!” diyen Doktor hemen Kamo’yu yere yattırdı. Dilini ısırmasın diye dişlerinin arasına, her an gelebilecek yeni bir hücre arkadaşı için ayırdığımız ekmek parçasını sıkıştırdı. Ben ayaklarımı tuttum. Kendinden geçen Kamo çırpınıyor, ağzından köpükler çıkıyordu.

Hücrenin kapısı açıldı. Tepemizde dev gibi duran nöbetçi, “Nedir lan!” diye bağırdı.

“Arkadaşımız sara nöbeti geçiriyor,” dedi Doktor, “ayıltmak için sert kokulu bir şey gerek, kolonya veya soğan gibi.”

Nöbetçi içeri bir adım atıp, “Pezevenk arkadaşımız gebeirse haber verin, gelip cesedini alayım,” dedi. Yine de emin olmak için eğilip Kamo’nun yüzüne baktı. Nöbetçi kan, küf ve nem kokuyordu. Nöbetinden önce içki içtiği belliydi, soluğundan alkol kokusu yayılıyordu. Biraz bekledikten sonra geri çekildi, yere tükürdü.

Nöbetçi kapıyı kapatırken, karşı hücrenin mazgalında bugün getirilen kızın yüzünü gördüm. Kızın sol gözü kapalı, alt dudağı yarılmıştı. Burada ilk günüydü ama uzun süredir işkence gördüğü, yaralarının renginden anlaşılıyordu. Kapı kapandıktan sonra yere eğildim, bir yandan Kamo’nun bacaklarına sarılırken, diğer yandan kapının altındaki aralıktan nöbetçinin ayaklarını görebilmek için yanağımı beton zemine yapıştırdım. Nöbetçi, kıza dönmüş, kıpırdamadan bekliyordu. Ayaklarının sabit durmasından belliydi. Kız mazgaldan geri çekilmemiş mi, hücrenin karanlığına oturmamış mıydı? Nöbetçi küfretmiyor, kızın kapısına vurup korkutmuyor veya hücrene girip onu duvara çarpıyordu. Bu arada Kamo bir durulup bir kasılıyor, bacaklarını benden kurtarmaya çalışıyordu. Kollarını iki yana aç-

miş, elleriyle hücrenin duvarlarına bastırıyordu. Son bir çırpışın ardından Kamo'nun kasılmaları kesildi, hırıltısı din-di. Karşı hücreye bakan nöbetçi de kızı rahat bırakıp gitti, ayak sesleri koridorda uzaklaştı. Ayağa kalkıp karşıya bak-tım. Kızı mazgalda görünce başımla selamladım, ama o kı-pırdamadı. Biraz bekledikten sonra geriye çekildi, karanlık-ta kayboldu.

Doktor duvara yaslanıp ayaklarını uzattı. Kamo'nun başı-nı bacağına üzerine yerleştirdi. "Bir süre böyle uyur," dedi.

"Bizi duyuyor mu?" diye sordum.

"Kimi hastalar duyar bu durumda, kimi duymaz."

"Bize kendisi hakkında her şeyi anlatması doğru değil, uyaralım onu."

"Evet, daha ileri gitmemeli."

Doktor, dizinde bir hastayı değil oğlunu uyutur gibi baktı Berber Kamo'ya. Alnındaki terleri sildi, saçını düzeltti.

"Karşıdaki kız nasıl?" diye sordu.

"Yüzünde eski yaralar var, uzun süredir işkence gördüğü belli," dedim.

Berber Kamo'nun durgun yüzüne baktım. Onu garipseyen müşteri haklıydı; böyle bir adam nasıl şiir sevebilirdi? Gün boyunca dışarıda oynamaktan yorulmuş çocuklar gibi uyuyordu. Gözkapaklarının altında, şimdi kuyusunun başına uzanmış, karanlığa bakıyordu. Nemli taşlara tutuna tutuna, hayır taşlara güvenmezdi, sarkıttığı bir ipin yardımıyla aşağı inip, dipteki suya bırakmıştı kendini. Kamo hem kuzey hem güneydir orada, doğu ile batı ondadır. Dışarıdaki hayatı silinmiş, kuyunun dibinde kuyu, suyun içinde su olmuştur.

"Ne kadar baygın yattım?" diye mırıldandı Kamo, gözle-rini aralarken.

"Yarım saat," dedi Doktor.

"Boğazım kurudu."

"Yavaşça kalk."